

רשות ניירות ערך

החלטה בדרישה לתשלום קנס אזרחי

בעניין: תכלית בית השקעות בע"מ (להלן: החברה)

רקע עובדתי ותיאור ההפרה:

בדיווחים שנשלחו לשלושה לקוחות ([REDACTED], [REDACTED] ו [REDACTED]) לא הובלטו עסקאות בסיכון מיוחד, על אף שבתיקי לקוחות אלו נעשו עסקאות בכתבי אופציה, וזאת בניגוד להוראות סעיף 26(א) לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 (להלן - החוק).

לאור האמור, ביום 30 במרץ 2008, נשלחה לחברה הודעה בדבר כוונת יושב ראש הרשות לדרוש תשלום קנסות אזרחיים בסך כולל של 90,000 ₪ לפי סעיף 38(ב)(2) לחוק (להלן ההודעה), בגין שלוש הפרות של הוראות סעיף 26(א) לחוק.

טענות החברה:

בתגובה להודעה טענה החברה כי יש מקום לפטור אותה מדרישת הקנסות מהטעמים הבאים:

1. הליקוי בדבר הדיווחים ללקוחות תוקן באופן מיידי.
2. סעיף 18(ג)(3) לחוק אינו חל. מדובר בנייר ערך מסוג כתב אופציה, ולא בנכס פיננסי מסוג אופציה (option). על אף שהגדרת "אופציה" בסעיף 64(ב) לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד – 1994, אליו מפנה החוק בסעיף ההגדרות, הינה רחבה דיה על מנת לכלול בחובה גם "כתב אופציה" (warrant), החברה מטילה ספק אם נכון לראות בכל מקרה של השקעה בכתב אופציה (להבדיל מ-option) כעסקה שמתקיימת לגביה החזקה שבסעיף 18(ג)(3) לחוק כי הינה כרוכה בסיכון מיוחד. החברה טוענת כי ניתן לפרש בפרשנות סבירה את הוראות הסעיף האמור בחוק כמתייחסת לנכסים פיננסיים מסוג option, להבדיל מנייר ערך מסוג warrant, אשר לגביו על בעל הרישיון לבחון כל מקרה לגופו ולקבוע על פי שיקול דעתו אם ההשקעה בו כרוכה בסיכון מיוחד ואם לאו.
3. כל עוד לא תמה תקופת המעבר בה נדרש בנק דיסקונט, החברה האם של החברה, למכור את אחזקותיו בקרנות נאמנות ובקופות גמל, וכל עוד קבוצת הבנק לא השלימה את המכירה כנדרש על פי החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה – 2005 (להלן - חוק בכר), אין הוראות תיקון 10 לחוק

חלות על הקבוצה, היינו לא חלים על החברה הוראות פרק ז' שעניינו קנס אזרחי, ועל כן לא ניתן להטיל על החברה קנסות אזרחיים.

4. היות ובשלושת המקרים שצוינו בהודעה, מדובר ברכישה של אותם כתבי אופציה (warrants) של חברת "נטו מלינדה סחר בע"מ", אשר נרכשו כחלק מחבילת ני"ע של החברה הנ"ל, שהונפקו על ידה על-פי תסקיף מיום 30 במאי 2007, יש לראות בדיווח החסר לשלושת הלקוחות כאירוע אחד של הפרת הוראות סעיף 26(א) לחוק ולהעמיד את הקנס על 30,000 ש"ח בלבד.

דין:

סעיף 26(א) לחוק קובע כדלקמן:

"מנהל תיקים ימציא ללקוח, אחת לשלושה חודשים לפחות, דין וחשבון מפורט על הרכב תיק ההשקעות שלו, על חשבונו הכספי ועל חיובו, במישרין או בעקיפין, בשל שכר והוצאות, לרבות בשל תשלום לאדם השולט במנהל התיקים או הנשלט בידו או לחברה בשליטת אדם כאמור, וכן יצרף את פירוט העסקאות שביצע עבור הלקוח בתקופה שחלפה ממועד הדין וחשבון הקודם, תוך הבלטת עסקאות שביצעו כרוך בסיכון מיוחד ועסקאות באשראי אם בוצעו כאלה."
(ההדגשה אינה במקור).

סעיף 18 לחוק קובע כדלקמן:

"(א) היתה עסקה כרוכה בסיכון מיוחד, יודיע יועץ השקעות או משווק השקעות לפי העניין, ללקוח מהו הסיכון.

...

(ג) מבלי לפגוע בכלליות הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יראו בעסקאות המפורטות להלן, עסקאות שביצעו כרוך בסיכון מיוחד:

....

(3) עסקה בחוזה עתידי באופציה או במוצר מובנה."

סעיף 1 לחוק מפנה לסעיף 64(ב) לחוק הקרנות, לצורך הגדרת "אופציה":

"התחייבות המקנה לרוכש אותה זכות לקנות או למכור את נכס הבסיס במחיר המימוש, או לקבל את ההפרש בין מחיר המימוש לבין שווי נכס הבסיס והכל במועדים ובמחירים הנקובים באופציה."

טענות החברה אינן מתקבלות מהנימוקים המפורטים להלן:

טענת החברה בדבר תיקון מיידי של הליקוי בדיווח אינה מתקבלת. גם אם יש לראות בחיוב את פעולתה המיידית של החברה בתיקון הליקוי שנמצא, אין בפעולה לתיקון מיידי של ההפרה כדי להוות שיקול שתוצאתו הימנעות מהטלת קנס.

טענת החברה לפיה סעיף 18(ג) לחוק אינו חל נדחית אף היא. עסקה בכתב אופציה, לפי מהותה, היא בגדר עסקה בסיכון מיוחד. ככזו היא אף מנויה ברשימת העסקאות המפורטות בסעיף 18(ג) לחוק. אף לדידה של החברה, גם "כתב אופציה" נכלל בהגדרת אופציה הקבועה בסעיף 64(ב) לחוק השקעות הקרנות, ועל כן מתקיימת החזקה לפי סעיף 18(ג) לחוק, לפיה עסקה בכתב אופציה הינה עסקה הכרוכה בסיכון מיוחד. לפיכך, על מנהל התיקים חלה החובה לפי סעיף 26(א) לחוק להבליט בדו"ח ללקוח עסקה כזו.

גם טענת החברה כי החוק בנוסחו לאחר תיקון 10, הכולל את פרק ז' שעניינו קנס אזרחי לא חל על החברה, איננה מתקבלת. הוראת המעבר אשר נקבעה בסעיף 8(ב) לחוק בכר, לפיה הוראות החוק, כנוסחו ערב יום התחילה, ימשיכו לחול על תאגיד בנקאי שעדיין מחזיק בקרנות נאמנות וקופות גמל, עוסקת רק בתאגיד בנקאי ולא בקבוצה כולה. חברת תכלית היא אומנם חברת בת של דיסקונט, אך איננה תאגיד בנקאי ועל כן לא חלה לגביה הוראת מעבר זו.

כמו כן, אין לקבל את טענת החברה לפיה יש לראות בדיווח החסר לשלושת הלקוחות כהפרה אחת של הוראות סעיף 26(א) לחוק. סעיף 38א לחוק קובע שכום קנס בגין כל הפרה של החוק. מדובר בשלושה לקוחות שונים, כלפי כל אחד מהם קיימת לחברה, על פי החוק, חובת דיווח הכוללת חובה להבליט עסקאות בסיכון מיוחד, ומשכך מדובר בשלוש הפרות נפרדות של החוק.

החלטה ודרישה:

לאור האמור נמצא כי החברה הפרה את הוראות סעיף 26(א) לחוק, כמפורט לעיל.

לפיכך, החברה נדרשת לשלם את הקנסות בסך כולל של 90,000 ש"ח המוטל על פי החוק בגין ההפרות כאמור, בתוך 30 ימים ממועד מסירת החלטה זו.

פרופ' זוהר גושן, יו"ר הרשות